Gemeente Assen

Raadsvoorstel

Onderwerp	**Vaststelling Regionale Energie Strategie 1.0 regio Drenthe**
Kenmerk	
Datum verzending	woensdag 27 mei 2021
Besluitvormende raad	donderdag 17 juni 2021
Consulterende raad	
Namens	het college van burgemeester en wethouders van gemeente Assen de heer M.L.J. Out, burgemeester de heer T. Dijkstra, secretaris

1 Beslispunten

1 De Regionale Energie Strategie (RES) 1.0 regio Drenthe vast te stellen.

2 De Asser bijdrage aan de RES-Drenthe vast te stellen op 0,200 TWh.

3 Kennis te nemen van de binnengekomen reacties op de Regionale Energie Strategie (RES) 1.0 regio Drenthe en de wijze van beantwoording.

2 Inleiding

Met het vaststellen van de Regionale Energiestrategie (RES) 1.0 voor Drenthe zetten we een belangrijke stap voor het realiseren van onze lokale en regionale ambities op het gebied van de energietransitie. De RES zorgt daarbij voor de benodigde regionale afstemming en samenwerking. Als Drentse overheden hebben we onze verantwoordelijkheid genomen en gezamenlijk een ambitie geformuleerd. Daarmee dragen we als regio bij aan het terugdringen van de CO_2-uitstoot en het realiseren van de doelstellingen uit het landelijk klimaatakkoord van 2019.

Eind 2018 maakten alle Drentse gemeenten, waterschappen, provincie, netwerkbeheerders en maatschappelijke organisaties de afspraak om een gezamenlijke regionale energiestrategie op te stellen. Na een startnotitie en een concept-RES Drenthe ligt de RES-Drenthe 1.0 gereed voor besluitvorming. Als de betrokken Drentse overheden de RES 1.0 hebben vastgesteld, is deze bestuurlijk bindend en gaan de betrokken partijen aan de slag met de uitvoering. Dit ligt met name bij de gemeenten, maar ook voor de netbeheerders ligt er een stevige opgave.

De RES biedt duidelijkheid over de hoeveelheid grootschalig op te wekken hernieuwbare elektriciteit, de aanwezigheid van warmtebronnen en de hiervoor benodigde infrastructuur voor elektriciteit. De landelijke doelstelling is een gezamenlijke opgave van 35 TWh aan hernieuwbare elektriciteit op land in 2030 met een zorgvuldige afweging tussen ruimtelijke inpassing, draagvlak en systeemefficiëntie. De 30 RES-regio's hebben de nationale opgave vanuit het Klimaatakkoord vertaald naar hun regionale ambitie met een eigen context en karakter. In Drenthe staat de eigen regie op de energietransitie centraal. Hierdoor zijn we in staat de balans te vinden tussen de kwaliteit van het landschap en de ambities met betrekking tot de energietransitie.

In Drenthe hebben overheden en maatschappelijke organisaties afgesproken om in 2030 in totaal 3,45 Twh aan elektriciteit op te wekken. Er zijn meer regio's die hun rol actief oppakken. Daardoor tellen de concept-RESsen op tot ongeveer 46 TWh. We realiseren deze bijdrage door het combineren van bestaande en geplande initiatieven en ambities voor de opwek van grootschalige energie van alle Drentse gemeenten.

De gemeente Assen heeft een relatief klein grondoppervlak en benut deze eerste fase om de kansen die zich voordoen voor zon op dak en land optimaal te benutten en zal 0,2 Twh bijdragen aan de Drentse plannen. In de aanloop naar de RES-Drenthe 1.0 is aan de DET (Drentse Energietafel) afgesproken dat alle gemeenten nogmaals hun mogelijke bijdrage aan de RES heroverwegen en bezien waar er aanvullende mogelijkheden liggen. De Asser bijdrage aan de RES is verhoogd van 0,191 naar 0,2 TWh. De bijdrage bestaat uit: 'zon op land' en 'zon op dak'.

Onze bijdrage voor 'zon op land' is geheel gebaseerd op de locaties uit ons beleidskader 'Zonneparken in Assen' uit 2018. Dit beleidskader is tot stand gekomen met een participatieproces, waarbij inwoners en maatschappelijke stakeholders hebben meegedacht. In bijlage 5 is een overzicht van de voortgang van de locaties uit het beleidskader opgenomen. Over onze bijdrage 'zon op dak' worden gesprekken gevoerd met bedrijven, instellingen, provincie en andere stakeholders, zoals Ondernemend Assen, Vaart in Assen, Assen voor Assen. Hieruit is onder meer de pilot zon-op-de-zaak voortgekomen en worden nu plannen voor de toekomst gemaakt, waarbij deze ambitie wordt meegenomen. Om meer inzicht te krijgen in de gevolgen van de draagkracht van gebouwen, is in bijlage 7 een verkenning zon-op-dak inzake gebouwsterkte opgenomen. Om meer inzicht te krijgen in de gevolgen van de draagkracht van gebouwen wordt een aanvullende verkenning zon-op-dak inzake gebouwsterkte opgesteld. Deze verkenning, en onze reactie daarop, ontvangt u uiterlijk 1 juni a.s.

De samenstelling van onze bijdrage ziet er als volgt uit:

Zon op land	Gerealiseerd	0,011 TWh	0,100 TWh
	In ontwikkeling	0,040 TWh	
	Ambities	0,049 TWh	
Zon op dak	SDE gerealiseerd (SDE lijst september 2020)	0,007 TWh	0,100 TWh
	SDE aangevraagd/ beschikt (SDE lijst september 2020)	0,014 TWh	
	Gerealiseerd zonder SDE	0,011 TWh	
	Ambities	0,068 TWh	
Totaal			**0,200 TWh**

Voor de langere termijn wordt onderzoek gedaan naar meer mogelijkheden voor grootschalige energieopwek. Deze integrale verkenning geeft een afweging over de invulling van energiebehoefte van Assen in 2050, in samenhang met de toekomstige opgaven voor het landelijk gebied. Hierbij wordt gekeken naar zowel zon- als windenergie, mogelijk al voor 2030. De verkenning wordt rond de zomer afgerond en in september gepresenteerd aan de raad.

Op 13 april heeft het college ingestemd met de Regionale Energiestrategie 1.0 regio Drenthe (RES) en deze te publiceren voor reacties.

De RES is gepubliceerd en opengesteld voor reacties tussen 15 april en 15 mei. Er zijn 13 reacties binnengekomen van inwoners en belangenorganisaties. Daarnaast hebben we, in diverse digitale bijeenkomsten op 31 maart, 7 en 28 april, met inwoners gesproken over onze bijdrage. Onze inzet op de locaties uit het beleidskader en de evenredige ambitie 'zon op dak' spreekt aan. Belangrijke

aandachtspunten van inwoners zijn: opslag en netcapaciteit, betaalbaarheid, inwoners betrekken, zoveel mogelijk zon op dak en het landschap besparen. De binnengekomen reacties met voorstel voor beantwoording en verslagen van de bijeenkomsten zijn als bijlage toegevoegd (bijlage 4). De benoemde aandachtspunten nemen we mee in het proces van de RES 2.0 en in de verdere uitwerkingen van ons gemeentelijk beleid en projecten.

3 Beoogd effect

Een positieve bijdrage leveren aan de energietransitie van zowel Assen als Drenthe. Daarbij benutten we de RES 1.0 voor het versterken van de regionale afstemming en samenwerking.

4 Argumenten

1.1 Het vaststellen van de RES 1.0 regio Drenthe is de uitkomst van een intensief en zorgvuldig regionaal proces. De RES 1.0 wordt daarmee gedragen door overheden en maatschappelijke organisaties. Dit is belangrijk voor het realiseren van de Drentse bijdrage.

1.2 Met het vaststellen van RES 1.0 regio Drenthe voldoen we aan de landelijk verplichte opgave voor iedere regio in Nederland om bij te dragen aan de nationale doelstelling.

1.3 Het vaststellen van de RES 1.0regio Drenthe ondersteunt de gemeentelijke ambities op het gebied van de energietransitie. De gemeentelijke Visie Energietransitie (2016-2020), die dit jaar geactualiseerd wordt, gaat uit van een halvering van de CO_2-uitstoot in 2030. De grootschalige opwekking van hernieuwbare energie levert hier een belangrijke bijdrage aan.

2.1 Onze bijdrage van 0,1 TWh voor ‘zon op land’ is gebaseerd op de locaties uit ons beleidskader ‘Zonneparken in Assen’ uit 2018. Dat maakt de plannen en ambities realistisch. Dit beleidskader is tot stand gekomen met een participatieproces. In het beleidskader is eveneens de basis voor ruimtelijke kaders en procesparticipatie verankerd.

2.2 We kiezen ervoor om, vanwege de waarde van ons relatief kleine buitengebied, in ieder geval de helft van onze bijdrage via zon op dak te realiseren. Een hogere bijdrage voor zon-op-dak is realistisch op grond van de actuele berekeningen. Daarnaast zijn er in het afgelopen jaar diverse SDE-projecten gerealiseerd en nieuwe SDE-aanvragen gedaan door initiatiefnemers. Er zijn dus stappen gezet richting realisatie.

2.3 De RES 1.0 combineert de ambities van de Drentse gemeenten. Voor het realiseren hiervan is een gezamenlijke en integrale kijk op de opgave en de ruimtelijke inpassing van belang. In de aanloop naar de RES 2.0 wordt dit uitgewerkt. Voor gemeente Assen is de huidige ambitie reeds verankerd in ons beleidskader ‘zonneparken in Assen’.

5 Kanttekeningen

1.1 De RES 1.0 is een strategisch document en is bindend voor de overheden die het vaststellen. Het is echter nog wel nodig om de ambities uit te werken en te verankeren in lokale plannen en onder andere de Omgevingswet. In de omgevingsvisie van de gemeente Assen wordt hierop al ingespeeld.

1.2 Het onderdeel warmte is in de RES 1.0 nog nauwelijks uitgewerkt, omdat gemeenten nog volop bezig zijn met hun warmteplannen. Het onderdeel warmte krijgt daarom een nadere uitwerking in de RES 2.0. Dit heeft geen invloed op de ambities in de RES 1.0 op het gebied van opwek van elektriciteit. Wel zou het benutten van warmtebronnen bijdragen aan de reductie van CO_2

2.1 Alle berekeningen zijn gebaseerd op beschikbare informatie en aannames. Denk daarbij aan het vermogen van zonnepanelen en windturbines, het aantal uren dat een installatie optimaal draait (vollasturen), aantal zonnepanelen per vierkante meter, etc. Deze aannames staan niet vast en

zullen de komende jaren veranderen. De potentie verandert daarmee ook. Monitoring en herijking is daarom nodig.

2.2 Voor de grootschalige opwek van energie heeft het huidige electriticiteitsnet nog onvoldoende capaciteit. Daardoor kan een aantal initiatieven op korte termijn niet in gebruik worden genomen. De netbeheerders Tennet, Enexis en Rendo hebben als partners in het RES-proces benodigde capaciteit in beeld gebracht en werken aan uitbreiding. Voor Assen wordt deze capaciteitsuitbreiding voorzien voor 2022 of 2023. Daarmee is de capaciteit voldoende voor het realiseren van onze bijdrage.

3.1 De inspraakreacties van inwoners wijzen uit dat we met de ambitie en inzet van 'zon op dak' en 'zon op land' goed aansluiten bij de wensen van inwoners, maar dat er in de uitwerking aandacht nodig is voor opslag, netcapaciteit, betaalbaarheid, het betrekken van inwoners en het behoud van het landschap. Deze aandachtspunten nemen we mee in het proces van de RES 2.0 en in de verdere uitwerkingen van ons gemeentelijk beleid en projecten.

6 Kosten, baten en dekking

Voor het opstellen van de RES 1.0 heeft het Rijk € 421.327 per jaar voor de periode 2019-2021 beschikbaar gesteld aan de RES regio Drenthe. Met deze middelen is de voor dit proces ingerichte werkorganisatie gefinancierd (Werkbureau RES Drenthe). De middelen zijn toereikend tot het einde van dit jaar. De benodigde ambtelijke capaciteit vanuit de gemeente Assen wordt gedekt vanuit het programma Energietransitie.

7 Communicatie, participatie

Voor het realiseren van de energietransitie zijn participatie, communicatie en draagvlak belangrijk. Gedurende het proces is op uiteenlopende wijze gecommuniceerd en geparticipeerd, waarbij een onderscheid gemaakt kan worden in participatie Drenthe breed (georganiseerd vanuit het Werkbureau RES) en specifiek voor Assenaren (georganiseerd vanuit gemeente Assen).

Participatie Drenthe breed

Vanuit het Werkbureau RES-Drenthe is een website gebouwd waar inwoners, bedrijven en instellingen terecht kunnen voor informatie en vragen. Op 4, 5 en 6 februari 2021 vond de Drentse Energie Driedaagse plaats. Tijdens dit digitale festival zijn bezoekers geïnformeerd, geïnspireerd en geadviseerd, en kon men in gesprek met bestuurders. Het festival is ongeveer 1.400 maal bezocht. Ruim 400 inwoners namen deel aan het inwonersonderzoek dat uitmondde in het Drents Energieverhaal. Zij deelden hun ervaringen, meningen en zorgen over de energietransitie. Deze verhalen en meningen zijn verwerkt in een digitaal rapport en een e-magazine.

Tenslotte hebben er aan de totstandkoming van de RES 1.0 diverse maatschappelijke organisaties, overheden, ondernemers, brancheverenigingen, inwonerscollectieven e.a. deelgenomen. Vanaf 14 april was een publieksvriendelijke versie van de RES 1.0 beschikbaar.

Participatie in Assen

Onze bijdrage voor 'zon op land' is geheel gebaseerd op de locaties uit ons beleidskader 'Zonneparken in Assen' uit 2018. Dit beleidskader is tot stand gekomen met een participatieproces, waarbij inwoners en maatschappelijke stakeholders hebben meegedacht. Over onze bijdrage 'zon op dak' voeren we gesprekken met bedrijven, instellingen, provincie en andere stakeholders, zoals Ondernemend Assen, Vaart in Assen, Assen voor Assen.

In het najaar van 2020 zijn er enkele webinars georganiseerd over de energietransitie, waaronder een webinar over de grootschalige opwek van energie. Op 31 maart is er een bijeenkomst geweest over de RES met het Asser energieplatform (de groep van 50 inwoners die meedenken over de energietransitie).

De gemeente Assen heeft er daarnaast – als een van de weinige Drentse gemeenten – als extra stap voor gekozen de RES 1.0 te publiceren en onze inwoners, ondernemers en andere betrokkenen ook op deze wijze de mogelijkheid te geven te reageren. Tussen 15 april en 15 mei zijn 13 reacties binnengekomen. De reacties met voorstel voor beantwoording zijn samengevat en als bijlage aan het raadsvoorstel toegevoegd. Op 7 en 28 april zijn webinars georganiseerd over de RES 1.0 voor alle inwoners van Assen. Van deze uitnodiging hebben circa 35 inwoners gebruik gemaakt.

De benoemde aandachtspunten nemen we mee in het proces van de RES 2.0 en in de verdere uitwerkingen van ons gemeentelijk beleid en projecten. Ook na het vaststellen van de RES 1.0 zal er voortdurend contact zijn met ondernemers, inwoners en andere betrokkenen over het realiseren van onze ambities en de verdere uitwerking van de plannen.

In bijlage 6 ‘Toelichting participatie en communicatie in Assen inzake RES Drenthe 1.0’ worden communicatie en participatie nader toegelicht.

8 Vervolg

De RES 1.0 wordt na vaststelling geborgd in uitvoeringsplannen en ruimtelijke plannen van gemeente en provincie. Iedere twee jaar vindt een actualisering van de RES plaats zodat het mogelijk is in te spelen op de voortgang van de bijdrage en nieuwe ontwikkelingen, onder andere op het gebied van technologische innovatie.

Na vaststelling van de RES 1.0 regio Drenthe wordt de regionale samenwerking voortgezet en een start gemaakt met de RES regio Drenthe 2.0. Onder meer door de coronacrisis is een aantal ontwikkelingen opgeschoven naar het tweede deel van 2021. Het streven is om deze activiteiten voor het einde van dit jaar te hebben afgerond:

- uitvoeren van participatietrajecten met jongeren en jongwerkenden – het Social Lab;
- uitvoeren van scholieren- en studentenparticipatie;
- ontwikkelen van Routekaart RES en elektriciteitsnetwerk 2030. Hierin staat waar en wanneer energieprojecten op het netwerk moeten en kunnen worden aangesloten. Zo wordt inzichtelijk waar netcapaciteit komt en wanneer deze beschikbaar is;
- opzetten van een systeem om de RES te monitoren op basis van actuele gegevens;
- uitwerken van een gids landschappelijke inpassingen;
- opzetten van een Kennisnetwerk;
- nader onderzoeken van biogrondstoffen met name mest;
- bespreken hoe we regionaal ondernemers kunnen faciliteren en stimuleren.

9 Bijlagen

1. Regionale Energie Strategie (RES) 1.0 regio Drenthe.
2. Oplegger Regionale Energiestrategie (RES) 1.0 regio Drenthe.
3. Samenvatting (publieksversie).
4. Reacties publicatie RES met voorstel voor beantwoording.
5. Overzicht voortgang locaties Beleidskader Zonneparken 2018.
6. Toelichting participatie en communicatie in Assen inzake RES Drenthe 1.0.
7. Verkenning zon-op-dak inzake gebouwsterkte (PM volgt nog).

De raad van de gemeente Assen,

Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 27 mei 2021.

Besluit

1 De Regionale Energie Strategie (RES) 1.0 regio Drenthe vast te stellen.

2 De Asser bijdrage aan de RES-Drenthe vast te stellen op 0,200 TWh.

3 Kennis te nemen van de binnengekomen reacties op de Regionale Energie Strategie (RES) 1.0 regio Drenthe en de wijze van beantwoording.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van donderdag 17 juni 2021.

De raad voornoemd,

Voorzitter, M.L.J. Out

Griffier, J. de Jonge